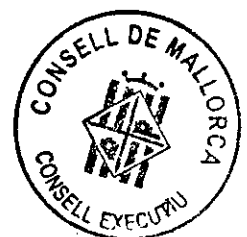

Consell de
Mallorca

■ Departament de Cultura

XARXA DE MUSEUS DE MALLORCA 2002

Exposició de motius

Aquest document constitueix una primera definició de la Xarxa de Museus de Mallorca, estructura organitzativa impulsada des del Departament de Cultura del Consell de Mallorca per a fomentar l'actuació coordinada dels museus i col·leccions de la nostra illa.

La Xarxa es crea amb la intenció d'afavorir l'establiment d'unes pautes d'actuació comunes, encaminades a la professionalització i modernització dels centres que la integrin, així com la cooperació i la col·laboració entre ells.

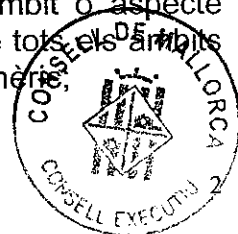
Per altra banda, es vol estructurar i afavorir la participació dels centres museístics en certes línies temàtiques que integrin els plans específics de cada centre en un discurs global. Amb aquest nou plantejament museològic es vol donar coherència al discurs museístic illenc, format per diferents materials, sense que se'n qüestionï la titularitat o la propietat, i es vol reconèixer el patrimoni excepcional dipositat als museus mallorquins, la qual cosa aportaria a l'illa un important valor afegit, entenent Mallorca com a conjunt museístic viu, dinàmic i canviant.

Cal tenir en compte que partim de la realitat d'una enorme quantitat de centres autoqualificats com a museus sense cap referent i completament heterogenis. Per tant, es tracta de presentar un model d'estructura de xarxa pel que fa als museus existents, però també pensant en aquells que hi hauria d'haver i en aquells que poden sorgir posteriorment.

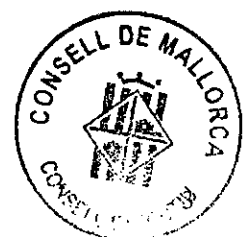
La idea de posar en marxa un servei de coordinació de museus és una iniciativa nova a Mallorca, però que ja s'ha duit a terme amb bons resultats a altres comunitats autònomes. En aquest sentit, s'han tingut en compte especialment les experiències d'Andalusia i Catalunya, sense oblidar l'experiència de la Xarxa de Biblioteques del Consell de Mallorca. A més, l'esborrany de la Llei de Museus de les Illes Balears, la qual s'aprovarà en breu, contempla la creació de xarxes de museus per part dels Consells Insulars. Per altra banda, cal dir que el Departament de Cultura signa anualment tot un seguit de convenis amb museus de l'illa, els quals fins ara només han implicat una aportació econòmica per part de la nostra institució. Considerant les greus mancances que presenten molts d'aquests centres a tots els nivells i tenint en compte la positiva experiència de la Xarxa de Biblioteques, el Departament de Cultura ha decidit impulsar la creació d'una Xarxa de Museus i Col·leccions.

Les tendències museològiques actuals reconeixen la necessitat i la importància d'establir mecanismes de cooperació entre els museus, entre d'altres motius perquè:

- La realització d'activitats de difusió conjuntes (exposicions, rutes, publicacions...):
 - dóna al públic una idea més completa i global d'un àmbit o aspecte patrimonial concret i permet crear espais museològics de tots els àmbits d'incidència del patrimoni cultural en el seu sentit més genèric;

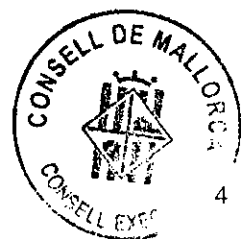
- estimula la visita als centres menys coneguts;
 - té un gran potencial en relació als serveis a la comunitat: instrucció pública, desenvolupament local i turisme cultural;
 - té un ressó social més gran
- L'intercanvi i el debat d'idees, experiències i problemàtiques resulten enriquidors, permeten anar definint unes polítiques museístiques comunes i són decisius per assolir la professionalització del sector.
 - L'actuació conjunta sobre el patrimoni dipositat en els museus possibilitarà la unificació dels criteris facultatius.
 - El fet de compartir serveis permet optimitzar recursos i, en el cas dels centres més desfavorits, gaudir d'uns mitjans i serveis als quals no podrien accedir individualment.

Context específic: la situació museística a Mallorca

La creació de la Xarxa de Museus s'emmarca en un context específic caracteritzat principalment per:

- La inexistència de grans institucions museístiques de projecció nacional, estatal i/o internacional, per una banda, i la presència, per altra banda, de tot un seguit de petits museus i col·leccions d'àmbit local. El fet que el patrimoni no es concentri en grans institucions sinó que es trobi tan dispers en molts i molt variats centres pot semblar un punt feble, però tanmateix es vol convertir en el seu punt fort, en el sentit que els béns es mantenen en el seu entorn proper i és més fàcil que el museu actuï com a element identificador i revitalitzador de la comunitat.
- La manca d'especialització temàtica dels museus; la majoria conserven col·leccions variades i heterogènies.
- Les greus mancances en personal i recursos, i la manca d'adaptació als requeriments tècnics de la museologia actual de la major part dels centres.
- L'escassa o nul·la relació entre els museus.
- Les puntuals i escasses oportunitats de formació en matèria museística.
- La intervenció feble i el pes nul dels museus en els àmbits de l'educació, el lleure i el turisme.
- La manca d'una cultura del museu.

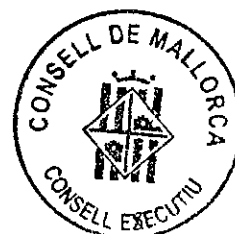
Definició de la Xarxa de Museus de Mallorca

La Xarxa de Museus de Mallorca constituirà una unitat administrativa adscrita a la Secció de Museus i Belles Arts del Departament de Cultura del Consell de Mallorca.

La seva missió serà:

- Promoure l'actuació coordinada dels museus i les col·leccions de l'illa de Mallorca, i de totes les institucions, entitats i persones implicades en la gestió dels centres i del seu patrimoni.
- Proporcionar assessorament tècnic en temes museístics i patrimonials.
- Impulsar la definició d'una política museística comuna.
- Contribuir a fer dels museus i les col·leccions els instruments efectius d'identificació social i de desenvolupament local.

Integraran la Xarxa de Museus: els museus, col·leccions museogràfiques, fons d'art de les Administracions del territori, de titularitat pública o privada, que siguin d'interès cultural notable i que ho sol·licitin i hi obtenguin la integració tot subscriuint un conveni de caràcter administratiu pel qual es comprometen a assumir les obligacions que se'n derivin.

Objectius

La transformació dels museus en instruments al servei de la comunitat

- Difondre l'existència i el valor dels museus entre els diversos segments de la població.
- Impulsar la relació comunitat-museu, afavorint entre tots els grups socials els processos d'identificació, valoració, implicació en la conservació i participació en les activitats del museu.
- Contribuir a la concepció social del museu com a element identificador i dinamitzador de la comunitat.
- Impulsar la idea del museu com a servei públic en el camp de l'educació i del lleure, fomentant la realització d'activitats destinades als diversos segments de la població que impliquin una participació activa de la comunitat.
- Vincular la imatge dels museus de Mallorca a les estratègies d'actuació turística de l'illa amb l'objectiu de difondre els elements identificatius del patrimoni cultural col·lectiu illenc; tot això acompanyat d'una tasca de descodificació de símbols per tal de transmetre'ls al conjunt de la col·lectivitat.
- Contribuir al plantejament dels museus com a importants recursos per al desenvolupament d'un turisme cultural.

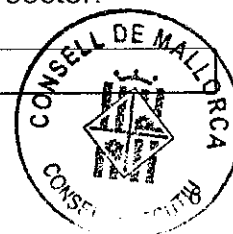
La definició d'unes pautes d'actuació museística comuna

- Contribuir a l'establiment de pautes d'actuació comunes per a cada un dels àmbits museològics: eines de descripció, conservació preventiva, definició de plans directors consensuats...

La professionalització del sector

- Impulsar la professionalització dels treballadors dels museus i la seva adaptació progressiva als requeriments tècnics de la museística actual en tots els seus aspectes: equipaments, serveis, activitats, personal...
- Proporcionar assessorament tècnic i assistència en matèria museística i patrimonial.
- Promoure la formació continuada dels professionals del sector.

La cooperació entre els museus

- Fomentar i facilitar la col·laboració i la cooperació entre els museus i les col·leccions de l'illa de Mallorca, i entre aquests i els d'altres àmbits polítics i culturals.
- Gestionar els serveis conjunts que es puguin establir entre els museus i les col·leccions de l'illa.
- Fomentar i coordinar tot tipus d'actuacions conjuntes entre els museus i les col·leccions de l'illa.
- Potenciar i facilitar el diàleg i l'intercanvi d'idees i experiències entre els professionals del sector.

La introducció de les noves tecnologies en el panorama museístic illenc

- Explotar l'immens capital d'informació dipositada als museus i a les col·leccions i fer-lo accessible a la majoria de la societat a través de les noves tecnologies.

Estructura organitzativa

S'estableixen tres àrees interrelacionades i coordinades:

- **Àrea de recursos**

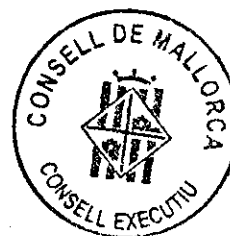
Gestiona i coordina un conjunt de serveis dels quals podran beneficiar-se tots els museus i les col·leccions, independentment de la seva temàtica. Es tracta d'uns serveis encaminats a dotar el sistema museístic de tot un seguit de fonts comunes d'informació, de recursos materials i d'espais de formació i debat.

- **Àrea facultativa**

Coordina els aspectes facultatius dels museus i les col·leccions.

- **Àrea de difusió**

Dissenya, impulsa i coordina activitats i serveis de difusió, tant en l'àmbit general com en l'àmbit de línies temàtiques específiques.

Funcions de cada àrea

Àrea de recursos

- Gestionar les relacions de la Xarxa de Museus amb els museus i les col·leccions:
 - Gestionar els convenis entre els centres adscrits i el Departament de Cultura.
 - Orientar-los en relació al funcionament i als serveis de la Xarxa.
- Gestionar la documentació i els recursos de la Xarxa (lloguer d'aparells de conservació preventiva d'ús no permanent, vitrines, panells i altres elements per a exposicions temporals, establiment d'una base de dades de diferents empreses de serveis museístics...).
- Gestionar, impulsar i assessorar en la utilització de:
 - Bases de dades
 - Pàgines web
 - Museus virtuals
- Organitzar trobades professionals, en col·laboració amb l'àrea facultativa.
- Organitzar activitats de formació especialitzada, adreçades al personal dels museus, en col·laboració amb l'àrea facultativa o amb altres institucions o entitats.
- Assessorar en la recerca de fonts de finançament.
- Assessorar en la creació de nous museus.

Àrea facultativa

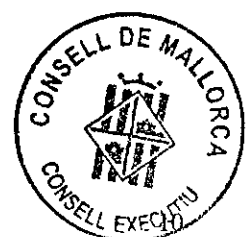
- Coordinar i assessorar els museus i les col·leccions de la Xarxa en relació amb:
 - documentació
 - conservació, restauració i seguretat
 - exposició
 - investigació
- Això és, oferir, elaborar i coordinar assessorament tècnic en cada una de les línies de treball esmentades:
 - Donar suport a la redacció d'estudis de programació i plans directors que defineixin les potencialitats, els condicionants i la viabilitat de les actuacions i dels projectes.

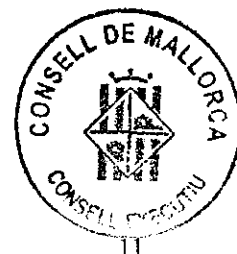
- Donar suport i assessoraments puntuals pel que fa a problemes específics i especialitzats.
- Elaborar, amb la col·laboració dels centres, criteris i normes d'actuació conjuntes per a cada una de les línies de treball.
- Dur a terme programes conjunts en cada una de les línies esmentades:
 - Sistema de documentació comú per a tots els museus i les col·leccions: disseny de fitxa, tesaurus, normes de catalogació...
 - Programes de conservació preventiva.
 - Programes de restauració.
 - Programes d'investigació, en col·laboració amb la Universitat i altres centres d'estudi.
- Preparar instruments de registre i descripció (inventaris, catàlegs, guies, normatives, memòries d'actuació...).
- Crear una línia de publicacions científiques.
- Assessorar els titulars de col·leccions privades pel que fa a inventari i conservació de les seves col·leccions.
- Promoure una política d'adquisicions dels museus que tendeixi a d'omplir els buits dels museus i les col·leccions en la millora de la coherència dels seus fons.
- Facilitar les eines necessàries per dissenyar programes de difusió.

Àrea de difusió

- Produir una línia de publicacions conjuntes:
 - instruments de descripció i informació: inventaris, guies, catàlegs...
 - llibres i revistes
 - agendes d'activitats
 - guies de serveis a les escoles
 - quaderns didàctics
 - itineraris
- Impulsar i assessorar les associacions d'amics dels museus.
- Gestionar un servei d'entrades conjuntes.
- Dissenyar i dur a terme exposicions, temporals i/o itinerants.

- Dissenyar i desenvolupar itineraris.
- Dissenyar i realitzar activitats culturals adreçades als diferents segments de la població local i visitant:
 - audicions, teatre, performance, dansa...
 - programes específics segons la temporada de l'any: estiu, Nadal
 - degustacions
 - demostracions d'oficis
 - tallers
 - visites comentades
 - cicles de conferències, jornades, seminaris per a públic en general.
- Dissenyar i desenvolupar serveis i activitats pedagògiques a les escoles.
- Dur a terme campanyes de difusió conjuntes.
- Vincular les tasques facultatives i tècniques (documentació, conservació, investigació restauració...) a les activitats de difusió (projectes expositius, etc.).
- Fer els museus accessibles:
 - Millora de la senyalització urbana dels museus que en faciliti la localització. Realització d'un programa de senyalització unificada dels centres.
 - Gestionar les sol·licituds de senyalització dels museus a les carreteres.
 - Ampliació i adequació dels horaris i del règim de funcionament (aquest element necessitaria el consens entre totes les parts).
 - Concepció dels museus com a generadors d'oferta turística: realització d'iniciatives que hi millorin l'accessibilitat per part dels turistes que visiten la ciutat i senyalització idiomàtica dels museus i les col·leccions.
 - Unificar els criteris lingüístics i museogràfics per a la retolació dels museus, impulsant i prioritant l'ús de la llengua catalana en la senyalització dels museus.
 - Millora de l'accessibilitat per a persones amb discapacitats.
- Difondre les xarxes temàtiques a internet: museus virtuals.

Serveis específics als museus i a les col·leccions

Serveis a nivell intern:

- Centre de documentació: permetrà als museus i a les col·leccions tenir un servei centralitzat que gestionarà tot tipus de documentació gràfica, bibliogràfica i arxivística referent als museus. Serà també l'encarregat de projectar el museu en els mitjans de comunicació.
- Servei de lloguer de material, que permetrà accedir al lloguer d'aparells de conservació preventiva d'ús no permanent, vitrines, panells i altres elements per a exposicions temporals...
- Programes de formació especialitzats en temes museístics.
- Trobades professionals: jornades, congressos, col·loquis, debats, conferències...
- Assessorament tècnic en temes museístics: documentació, conservació, restauració, seguretat, exposicions, investigació, difusió, informatització, gestió, etc.
- Tècnics especialitzats que duren a terme tasques d'assessorament personalitzat a tots aquells museus que ho sol·licitin al Centre Coordinador.
- Criteris i normes d'actuació: mitjançant les trobades professionals i els contactes entre els museus es pretén arribar a assolir unes normes d'actuació conjuntes que es posarien a disposició dels museus a través de publicacions tècniques.
- Programes tècnics conjunts: la Xarxa de Museus pretén posar en marxa programes, amb suport tècnic, humà i econòmic, en el camp de la catalogació, la conservació...

Serveis a nivell de difusió:

- Activitats de divulgació relacionades amb la realització de publicacions: publicacions científiques, publicacions de tipus divulgatiu, etc.
- Sistema de xarxa tècnica per temàtiques.
- Servei d'associacions d'amics dels museus.
- Itineraris: servei d'entrades conjuntes.
- Línia de productes per vendre a les botigues dels museus.
- Activitats educatives destinades a un ampli sector de la societat

- Museu virtual de Mallorca, com a element clau per a la difusió del patrimoni cultural i dels centres museístics de l'illa.
- Xarxes temàtiques per a la difusió mitjançant tot tipus d'iniciatives conjuntes: exposicions, activitats culturals, itineraris...

